

Ullensaker kommune
Postboks 470
2051 Jessheim
postmottak@ullensaker.kommune.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA

E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.
PS 169/22

Deres kontaktperson

Vår ref.
sak/639

Vår kontaktperson
Svein Dale

Dato
29.11.2022

Klage på Ullensaker formannskaps vedtak 08.11.22 i sak om Kjøltjerndumpa (hekkeplass for rødlistet hettemåke) i Ullensaker – forslag til enkel, naturvennlig løsning

BirdLife Oslo og Akershus (tidligere Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus) viser til formannskapetets behandling av søknad – gnr 137 bnr 76 – Lautmovegen 10 – Utbygging av grønnstruktur – Park P1 (PS 169/22). Vi klager på dette vedtaket med begrunnelse i tapte naturverdier, at naturmangfoldlovens §§ 8–12 ikke er vurdert eller begrunnet, at det handler om en kritisk truet fugleart og feiltolkninger av fagrapporter. Vi legger her fram en alternativ løsning som både er enkel og rimelig for utbygger å realisere, og som samtidig vil skape positive naturopplevelser i nærmiljøet.

Oppsummering

I innstillingen til denne saken hadde kommunedirektøren gitt en god og saklig oversikt over problemstillingen, og la fram forslag til vedtak om at opparbeidelse av park P1 avslås av hensyn til den kritisk truede hettemåka (kategori CR på Norsk rødliste for arter 2021). Overraskende nok vedtok formannskapet likevel et alternativt forslag (alternativ 1) som gikk ut på at etablering av parken skulle tillates. Vi klager hermed på dette vedtaket fordi 1) det er basert på feilaktig tolkning av hva de fagkyndige har uttalt, og fordi 2) det innebærer misforståelser om hva slags konsekvenser det vil ha å la Kjøltjerndumpa være unntatt fra parkifiseringen av området.

Nærmere om formannskapetets vedtak og begrunnelser for vår klage

1) Om hettemåkas krav til habitat

I det alternative vedtaket til formannskapet hevdes det at:

I de fagkyndige rapportene fremgår det at det i det hele tatt er usikkert om måkene vil foretrekke dette området når området blir transformert for næringsvirksomhet, med alt dette innebærer av terrengbearbeiding og menneskelig aktivitet.

Dette er **direkte feil**. Ingen av de sakkyndige rapportene har hevdet dette. Det som er sagt er at inngrep i selve våtmarka i Kjøltjerndumpa vil være skadelig for hettemåke. Hvordan områdene rundt Kjøltjerndumpa utvikles i framtida har liten betydning. Hettemåker drar normalt ofte langt fra hekkeplassen for å finne næring (mange kilometer), og når hettemåke hekket ved Kjøltjerndumpa brukte de ikke områdene rundt til næringsøk. Mesteparten av områdene rundt er jo allerede utviklet til næringsområder. Likevel har hettemåkene hekket der. Hettemåker er dessuten ikke spesielt sky. Dersom selve hekkeplassen (tjernet og umiddelbar randzone) får være i fred hekker arten gjerne nær

mennesker. Et godt eksempel på det er Østensjøvannet i Oslo – et av Norges mest brukte turområder – og som også har hatt en av de største koloniene i landet, og som fortsatt er en av våre viktigste hekkeplasser for arten. Besøkstellinger rundt Østensjøvannet, utført av SNO (Statens naturoppsyn), viser til ca. 250 000 besøkende årlig; de fleste i sommerhalvåret. Ved Østensjøvannet passerer turgåere koloniene på relativt nært hold.

2) Enkle tiltak for hettemåka som ikke hindrer ønsket næringsutvikling

Videre hevdes det i det alternative vedtaket at:

... men det foreligger ikke gode tiltak som kan ivareta disse verdiene uten at det får store konsekvenser for ønsket næringsutvikling.

Det området som det er behov for å la være i fred av hensyn til hettemåkene vil ikke bli brukt til næringsutvikling, verken i kommunedirektørens forslag eller i det vedtatte alternativ 1. Spørsmålet er bare om det skal være park eller fri natur. Vi viser til kommunedirektørens formulering: *Kjøltjerndumpa ligger i det som i reguleringsplanen er avsatt til parkdrag (P1). Det er derfor nærliggende å tro at avslag på omsøkt tiltak i Kjøltjerndumpa ikke vil føre til vesentlige ekstra kostnader. Kommunen har heller ikke fått opplysninger som tilsier at det vil medføre store kostnader for tiltakshaver å la Kjøltjerndumpa stå slik den er i dag.*

Å la Kjøltjerndumpa være i fred er i utgangspunktet kostnadsfritt, og det vil heller ikke ha noen innvirkning på næringsutviklingen. Her er det også på sin plass å understreke at man legger mer vekt på de positive konsekvensene av å ha et rikere dyreliv i nærheten av næringsarealene enn om man parkifiserer. Man gir økte muligheter for opplevelser av ville dyr i sitt naturlige miljø, og positive effekter av at man har bidratt til å ta vare på sjeldne arter.

3) Kjøltjerndumpas naturverdi framover

Det alternative vedtaket har også denne formuleringen:

Tatt i betraktning øvrige tiltak som allerede er under utbygging, og fremtidige planlagte tiltak i området, er det tvilsomt om området rundt Kjøltjerndumpa vil kunne bevares som den naturverdien det har i dag, selv om utvikling av selve dødisgropa ikke tillates. Det er usikkert om Kjøltjerndumpa vil bestå som habitat etter at området rundt har blitt utviklet til næringsformål.

De fagkyndige rapportene sier ikke noe slikt. **Tvert imot** sies det at ved å la Kjøltjerndumpa være urørt, vil man kunne bevare en hekkeplass for hettemåke, og det framgår også at siden hettemåke har en «beskyttende» effekt på andre arter våtmarksfugler, vil det i tillegg kunne etableres mange andre arter ved Kjøltjerndumpa dersom våtmarka får være i fred. Igjen er det relevant å sammenligne med Østensjøvannet i Oslo, som har bestått som en rik fuglelokalitet til tross for at den ligger inneklemt mellom store boligområder med svært mye menneskelig aktivitet.

BirdLife OAs konklusjon og anbefaling

Vi mener vedtaket (alternativ 1) er basert på feilaktige tolkninger av fagkyndige rapporter og misforståelser om hva konsekvensene ville bli, og kan ikke se at noen av bekymringene som ligger bak forslagsstillerens alternativ 1 har noe reelt naturfaglig grunnlag. Det ser ikke ut til at det er foretatt tilstrekkelig med utredning av negative konsekvenser, og vi kan heller ikke se om kommunen har vurdert og begrunnet prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12, noe som bør gis stor vekt når det gjelder en kritisk truet art. Å la Kjøltjerndumpa være i fred koster lite, og er ikke til hinder for næringsutviklingen i området. Formannskapet i kommunen bør heller legge mer vekt på de positive sidene ved å ta vare på viktige naturverdier i nærmiljøet, noe som kan bidra til å **skape trivsel og gode naturopplevelser** for menneskene som skal arbeide her.

Det som konkret bør skje videre, er at massene som utbygger har fylt ut i dumpa, må fjernes. Selve dumpa bør deretter få utvikle seg naturlig, det vil si uten nye menneskelige inngrep. På kanten utenfor dumpa, altså oppe på flata, bør det anlegges en buffersone på minimum 10 meter der det etableres stedegen busk- og trevegetasjon som en skjerm for å hindre direkte forstyrrelse av fuglelivet i Kjøltjerndumpa. Utenfor den beskyttende buffersona med vegetasjon, er etablering av turstier/turveger og parkområde ikke særlig problemfylt sett fra vårt verneperspektiv.

Vår naturfaglige vurdering er at de negative konsekvensene er for store, og at dette må veie tyngre enn det kommunale selvstyret. Vi mener derfor at vedtaket må oppheves.

Vennlig fuglehilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Jan Olav', written in a cursive style.

Håkan Billing
leder

Jan Olav (signatur)
naturvernkontakt